

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра економіки та фінансів _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

В.Г. Грановська
В.Г. Грановська

«28» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління проектами

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень магістр

(бакалавр, магістр)

освітньо-професійна програма Професійна освіта (Економіка)

спеціальність 015 Професійна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація Економіка

(назва спеціалізації)

факультет Економічний

(назва факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «*Управління проєктами*» для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Економіка)» за спеціальністю 015 «Професійна освіта», спеціалізація «Економіка».

Розробники: Грановська В.Г., доктор економічних наук, доцент
Бойко В.О., кандидат економічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та фінансів
Протокол «1» від «27» серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності 015 *Професійна освіта (Економіка)*
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Схвалено на Вченій раді економічного факультету
Протокол №1 від «28» серпня 2019 року

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Обов'язкова компонента	
Змістових частин - 1	015 «Професійна освіта (Економіка)»	Рік підготовки:	
Тем - 8		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 6	Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня	Лекції	
		16 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		86 год.	98 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: іспит			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання -52%, для заочної форми навчання – 18,5%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців професійної компетентності (знань, умінь і навичок) щодо застосування універсального інструментарію розробки та реалізації проектів для досягнення ефективного функціонування й розвитку підприємств.

Завданнями дисципліни є формування комплексу знань і вмінь про методи, техніку та інструментарій управління проектами, формування в майбутніх фахівців певного світогляду стосовно самостійної практичної діяльності для засвоєння ними основних правил і вимог організації ефективної фінансово-економічної роботи з урахуванням законодавчої бази України.

Програма включає загальні компетентності (ключові навички), якими повинен володіти випускник другого циклу: здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел; здатність розробляти та управляти проектами; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: **знати:**

- застосовувати нові підходи до аналізу, прогнозування, критичного осмислення проблем у професійній діяльності та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах;

- розробляти і керувати проектами у галузі відповідно до спеціалізації, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове забезпечення;

- планувати, проводити та презентувати наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення.

уміти:

- використовувати економічні результати у професійній діяльності;
- вибирати і використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій у педагогічній та економічній діяльності;
- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розвитку на основі наявного ресурсного потенціалу;
- обґрунтовувати ідеї та обирати інноваційні рішення, програмне забезпечення та інструменти у соціально-економічній та освітній діяльності;
- обґрунтовувати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень й упровадження сучасних систем освіти у професійній діяльності відповідно до спеціалізації в умовах глобалізаційних процесів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістова частина. Концептуальні основи, організація та функції управління проєктами.

Тема 1. Концепція та загальна характеристика дисципліни «Управління проєктами».

Інвестиційний проєкт, бізнес-план, техніко-економічне обґрунтування інвестицій, класифікація проєктів, управління проєктами, оточення проєкту, зовнішні чинники, внутрішні чинники, учасники управління проєктами, команда проєкту, проєктні матеріали, ціль проєкту, основні принципи управління проєктами, загальні підходи до управління проєктами, фази життєвого циклу проєкту, основні функції управління проєктами, додаткові функції управління проєктами.

Тема 2. Обґрунтування доцільності проєкту та оцінка його ефективності

Початкова фаза проєкту, передпроєктне дослідження, техніко-економічний аналіз, фінансовий аналіз, загальноекономічний аналіз, частковий аналіз, глобальні моделі, показники комерційної ефективності, показники економічної ефективності, показники бюджетної ефективності.

Тема 3. Основні форми організаційної структури проєктів

Організаційна структура управління проєктом; принципи формування груп для управління проєктом; проєктне управління його переваги та недоліки; матрична структура: її переваги та недоліки; матричний бюджет; функціональна матриця; балансова матриця; проєктна матриця; контрактна матриця; гібридна організаційна структура проєкту; внутрішня функціональна структура; внутрішня матрична структура; дивізіональна організаційна структура; федеральна організаційна структура; змішані структури.

Тема 4. Загальні підходи до планування і контролю проєктів

Планування проєкту; витрати на проєкт; періодичні (місячні, квартальні) бюджети; грошові потоки; завдання планування і контролю проєктів; види планів; стратегічний план; поточний план; оперативний план; головний, комплексний, зведений (на всі роботи проєкту) план; детальний (за організаціями-учасниками); детальний (за видами робіт) план; основні кроки у плануванні проєктів; основні кроки у плануванні проєктів; сучасні тенденції в плануванні та контролі проєктів.

Тема 5. Планування ресурсів, витрат і проєктного бюджету

Оцінка обсягу необхідних ресурсів; ресурсні гістограми; крива навчання; згладжування ресурсних гістограм; послідовний метод розподілу ресурсів між роботами; паралельний метод розподілу ресурсів по всіх роботах; паралельний метод розподілу ресурсів по всіх роботах; планування в умовах обмеженого часу; кроки планування ресурсів; цілі планування затрат; калькулювання; концептуальна оцінка; види проєктних витрат; структура витрат; методи оцінки витрат; календарне планування витрат; бананоподібна крива потреб у фінансуванні проєкту

Тема 6. Контроль виконання проєкту

Модель планування і контролю проєкту; взаємозв'язок планування і контролю проєктів; цілісна модель планування і контролю проєкту; методи аналізу виконання проєкту; прогнозування остаточних витрат; принципи звітування; зміст і наслідки змін.

Тема 7. Управління якістю проєктів

Якість в контексті проєктного менеджменту; чотири ключових аспекти якості; два основних елементи стосовно якості; умови забезпечення якості продукту; планування якості; забезпечення якості; контроль якості; стандарт; норма; графік потоків; контрольний перелік; аудит якості; інспекція; графіки контролю, або контрольні карти; попереджувальні витрати; витрати на оцінку; витрати через внутрішні відмови; витрати через зовнішні відмови.

Тема 8. Формування і розвиток проєктної команди

Психологічні характеристики членів проєктної команди; риси ефективних проєкт-менеджерів; зацікавлені сторони; внутрішні зацікавлені сторони; зовнішні зацікавлені сторони; цілі та цінності проєкту; стратегія управління зацікавленими сторонами; план управління; організаційна структура проєктної команди; етапи створення команди; характеристика ефективної команди; проблеми розвитку команди; вирішення конфліктів і подолання криз.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин								
	денна форма					Заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		л	п	інд	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Концептуальні основи, організація та функції управління проєктами									
1. Концепція та загальна характеристика дисципліни «Управління проєктами»	14	2	2		10	14	1	1	12
2. Обґрунтування доцільності проєкту та оцінка його ефективності	14	2	2		10	14	1	1	12
3. Основні форми організаційної структури проєктів	14	2	2		10	14	1	1	12
4. Загальні підходи до планування і контролю проєктів	14	2	2		10	15	2	2	12
5. Планування ресурсів, витрат і проєктного бюджету	18	2	4		12	19	2	2	12

6. Контроль виконання проекту	14	2	2		10	16	2	1	14
7. Управління якістю проєктів	14	2	2		10	16	2	1	14
8. Формування і розвиток проєктної команди	18	2	2		14	12	1	1	10
Разом	120	16	18		86	120	12	10	98

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Концепція та загальна характеристика дисципліни «Управління проєктами»	1
2	Обґрунтування доцільності проєкту та оцінка його ефективності	1
3	Основні форми організаційної структури проєктів	1
4	Загальні підходи до планування і контролю проєктів	1
5	Планування ресурсів, витрат і проєктного бюджету	1
6	Контроль виконання проєкту	1
7	Управління якістю проєктів	1
8	Формування і розвиток проєктної команди	1
	Всього	8

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва та стислий зміст роботи	Кількість Годин
1	Елементи системи управління проєктами; основні та локальні цілі управління проєктами; функції управління проєктами	2
2	Організація системи управління проєктами; проєктування організаційної структури управління проєктами; зовнішні організаційні структури проєкту; внутрішні організаційні структури проєкту	2
3	Складові системи планування проєкту; структуризація проєкту; планування послідовності робіт; діаграма сітки проєкту	2
4	Планування витрат; вибір джерел ресурсного забезпечення проєкту; оптимізація недостатньої кількості	2
5	Формування команди проєкту; управління конфліктами в проєкті; лідерство, мотивація в команді	2
	Всього	10

7. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Концепція та загальна характеристика дисципліни «Управління проектами»	10
2	Обґрунтування доцільності проекту та оцінка його ефективності	10
3	Основні форми організаційної структури проектів	10
4	Загальні підходи до планування і контролю проектів	10
5	Планування ресурсів, витрат і проектного бюджету	10
6	Контроль виконання проекту	10
7	Управління якістю проектів	10
8	Формування і розвиток проектної команди	16
	Разом	86

8. Методи навчання

Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- рольові ігри (елементи);
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо);
- моделюючі вправи, розв'язування творчих задач та завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

Базовою є методика проблемного навчання у формі лекційних занять із застосуванням кейс-методів, дискусій, відео методів, мультимедійного методу і підготовки та обговорення індивідуальних проектів. Крім того застосовуються:

- метод усного контролю: індивідуальне / фронтальне опитування на семінарі.
- метод тестового контролю, поточні семестрові роботи та залікова робота.
- метод самоконтролю.
- метод письмового контролю: контрольна робота, письмовий екзамен.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення здобувачів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід. Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу здобувачам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають здобувачів шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

9. Методи контролю

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль: тестовий контроль, перевірка рішення практичних завдань, перевірка складання конспектів, захист та оцінювання індивідуальних завдань, оцінка за активність здобувачів на заняттях, тези виступу на конференції, участь у конференціях, публікація статті.

Поточний підсумковий контроль: перевірка контрольних робіт. Поточні підсумкові контрольні роботи містять практичну та теоретичну складові.

Підсумковий контроль: іспит. Оцінювання знань здобувачів здійснюється на основі виконання всіх видів навчальної діяльності та поточного контролю. Максимальна кількість балів дорівнює 100.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі з дисципліни (підсумковий контроль – іспит)

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістова частина 1									Разом			
T1	T2	A1	T5	T6	T7	...	A2	60	40	100
5	5	10	5	5	5	...	10			

T1, T2 ... T12 – теми змістових частин. А – атестація за темами.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС/ ECTS grade		Оцінка за національною шкалою/National grade
			для заліку
90–100	A	Excellent	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	
75-81	C		
64-73	D	Satisfactory	
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Не зараховано/Fail
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Грановська В.Г., Бойко В.О. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Управління проектами» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта (Економіка), [укладачі Грановська В.Г., Бойко В.О.] Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. 28 с.

2. Грановська В.Г., Бойко В.О. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Управління проектами» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта (Економіка), [укладачі Грановська В.Г., Бойко В.О.] Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. 16 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide), Sixth Edition. Project Management Institute, 2017. 800 p.

2. Gurjar N. A Forward Looking Approach to Project Management. Tools, Trends, and the impact of Disruptive Technologies. Springer Singapore, 2017. 414 p.

3. Lehmann Oliver F. Situational Project Management. The Dynamics of Success and Failure. Templates. Auerbach Publications, 2016. 298 p.

4. Березін О., Безпарточний М. Управління проектами. Вид.: Університетська книга, 2014.-272 с.

5. Локк Д. Основы управления проектами / Д. Локк. - М.: Гиппо (Hippo), 2016. - 516 с.

6. Петренко О. Управління проектами. Навчальний посібник. Вид.:ЦУЛ, 2019.-244 с.

7. Приймак В. М. Управління проектами. Навчальний посібник. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017.– 464с.

8. Управління проектами: навч. посібник / за ред. О.В Ульянченка та П.Ф. Цигікала. – Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2010.- 522 с.

9. Управління проектами: навчальний посібник. Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

10. Управління проектами: процеси планування проектних дій [Текст]: підручник / І.В. Чумаченко, В.В. Морозов, Н.В. Доценко, А.М. Чередниченко. К.: КРОК, 2014. 673 с.

11. Филипенко, О. М. Управління проектами : конспект лекцій / О. М. Филипенко, Т. С. Колеснік. – Харків : ХДУХТ, 2016. – 99 с.

Допоміжна

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) [М. В. Присяжнюк, М. В. Зубець, П. Т. Саблук та ін.] ; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2011. – 1008 с. 16

2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник / В. Г. Андрійчук. – К. : КНЕУ, 2013. – 779 с

3. Бойко В.О. Діагностика бізнес-середовища та стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Миколаїв, 2014. 22 с.

4. Бушуев С. Д. Управление проектами. Основы профессиональных знаний и система оценки компетенции проектных менеджеров / С. Д. Бушуев, Н. С. Бушуева. – К.: ІРІДІУМ, 2006. – 208 с.

5. Грановська В. Г. Формування інституційного механізму забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств / В. Г. Грановська // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2018. - Вип. 18. Част. 1. - С. 124-129.

6. Гудзь О. Є. Де взяти гроші для свого бізнесового проекту? (Джерела фінансування власних бізнесових проектів) : навч. посіб. / О. Є. Гудзь, Т. Л. Муриксина, В. С. Рубцов. – К. : Планета людей, 2003. – 116 с.

7. Гудзь О. Є. Управління ризиками при реалізації власних бізнесових проектів (Ризик-менеджмент у малому та середньому бізнесі) : навч. посіб. / О. Є. Гудзь, В. С. Рубцов. – К. : Планета людей, 2003. – 88 с.

8. Гуков Я. С. Управління проектами агровиробничих систем : означення наукового напрямку / Я. С. Гуков, О. В. Сидорчук // Вісник аграрної науки. – 2006. – № 8. – С. 57–60.

9. Гуторов О. І. Економічні засади формування прибутковості 17 виробництва молока в аграрних підприємствах : теоретико-прикладний аспект : моногр. / О. І. Гуторов, Л. Ю. Кучер, А. В. Кучер. – Х. : Точка, 2013. – 490 с.

10. Керівництво з управління інноваційними проектами і програмами організацій : моногр. / Переклад на українську мову за ред. проф. Ф. О. Ярошенка. – К. : Новий друк, 2010. – 160 с.

11. Кернасюк Ю. В. Методичні рекомендації із розробки бізнес-проектів організації біоенергетичної переробки органічних відходів в скотарстві / Ю. В. Кернасюк. – Кіровоград : Кіровоградський інститут АПВ НААН України, 2011. – 50 с.

12. Кучер А. В. Бізнес-план проекту реконструкції молочнотоварної ферми на 800 корів / А. В. Кучер, Л. Ю. Кучер ; Харк. нац. аграр. ун-т. – Х. : ФОП Федорко М. Ю., 2013. – 76 с.

13. Саблук П. Т. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві / П. Т. Саблук, М. Ю. Коденська. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2012. – 46 с. 18

14. Управління інноваційними проектами та програмами. Методологія : стандарт Міністерства фінансів України. – 2010. – 44 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a>

2. Наукова періодика України ; Нац. бібл. України ім. В. І. Вернадського. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Научная электронная библиотека. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://elibrary.ru/defaultx.asp>

4. Національні проекти в стратегії економічної модернізації України [Електронний ресурс] : аналітична доповідь ; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2013. – 57 с. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1111/>

5. Офіційний веб-сайт Всеукраїнського наукового журналу «Економіка України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economukraine.com.ua>

6. Офіційний веб-сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/>

7. Офіційний веб-сайт Міжнародного науково-виробничого журналу «Економіка АПК» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eaprk.org.ua/> 8. Офіційний веб-сайт Української асоціації управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://urpa.kiev.ua/index.php?lang=ukrainian>

10. Офіційний веб-сайт Українського клубу аграрного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agribusiness.kiev.ua/>